

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK VE ÇANAKKALE SAVAŞLARI
ARAŞTIRMA MERKEZİ

SAYI / ISSUE: 4

MART / MARCH 2006

ÇANAKKALE

Çanakkale
The Turkish
Araştırmaları
Yearbook of
Türk Yılığ
Gallipoli Studies

Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ / The Turkish Yearbook of Gallipoli Studies Sayı / Issue: 4 Mart / March 2006

ATATÜRK VE ÇANAKKALE ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Atatürk ve Çanakkale Savaşları Araştırma Merkezi (AÇASAM), 1992 yılında ÇOMÜ Rektörlüğüne bağlı olarak kurulmuştur. Merkezin amacı, Atatürk'ün Çanakkale Savaşları'ndaki rolü, bu savaşların Türk ve dünya tarihindeki yeri, önemi konularını araştırmaktır. Bu alanda yurt içi ve yurt dışında yayımlanmış, belge ve eserleri toplayıp bir arşiv ve kitaplık oluşturmak, yayınlar yapmak, bilimsel toplantılar düzenlemek ve bu amaçlarla, yurtiçi ve yurtdışındaki resmi kurum ve üniversitelerle işbirliği yapmaktır.

Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda AÇASAM bünyesine dek ulusal ve uluslar arası düzeyde çeşitli toplantılar düzenlenmiş, bu toplantılarda sunulan tebliğleri yanı sıra Çanakkale Savaşları tarihiyle ilgili kitaplar da yayımlanmıştır. Bunlar AÇASAM adresiyle yazışılarak edinilebilir.

1999 yılında birlikte, Merkez tarafından gerek ÇOMÜ ve gerekse diğer üniversite öğrencilerine, Gelibolu Yarımadası Savaş Alanları ve Şehitliklere yapılan gezilerde, olanaklar ölçüsünde rehberlik hizmetleri sunulmaktadır.

Ayrıca Merkez, çeşitli resmi ve özel kurumlara Çanakkale Savaşları Tarihi ve Gelibolu Milli Parkı'nın ilgilendiren konularda danışmanlık hizmetleri de vermektedir.

AÇASAM'ın son etkinliği ise, Çanakkale Savaşları tarihi ve Çanakkale 'yle ilgili bilimsel araştırmalara yer verecek Çanakkale Araştırmaları Türk Yılı (The Turkish Yearbook of Gallipoli Studies) adlı, yıllık bir akademik çalışmaya başlanmıştır. Yıllık 18 Mart 2003'te, ilk sayısıyla yayına hayatına başlamıştır.

ABOUT THE ATATÜRK AND ÇANAKKALE RESEARCH CENTRE AT ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ (ÇOMÜ)

The Atatürk and Gallipoli Campaign Research Centre (AÇASAM) was founded in 1992 under the administration of the Rectorate of Çanakkale Onsekiz Mart University (ÇOMÜ). The aim of the Centre is primarily to research all aspects of the Gallipoli Campaign and its significance in Turkish and world history, together with the decisive role played by Mustafa Kemal (Atatürk) in the campaign. We have recently decided to broaden the scope of research coordinated by the Centre to include other aspects of the history of the Çanakkale region, the results of which can be seen in the contents of the present Yearbook.

With these aims in mind, the Centre organises conferences in conjunction with institutions and universities in Turkey and abroad and gathers documents and books from inside and outside Turkey for its archive. AÇASAM also publishes, in English and Turkish, Gallipoli conference proceedings which may be obtained by writing to the address given.

Since 1999, the Centre has been involved in organising and guiding trips to the Gallipoli battlefields and memorials for students at ÇOMÜ and other universities. In addition, the Centre also acts in a consultative capacity to institutions and private organisations on topics related to the Gallipoli Campaign and Gallipoli National Park.

The latest initiative of AÇASAM has been the commencement of an annual academic study, the *Turkish Yearbook of Gallipoli Studies*, that will give space to scholarly historical research into the Gallipoli Campaign and Çanakkale region. The first issue of the Yearbook came out on 18 March 2003. The second issue presents expanded coverage on different aspects that we hope will meet with interest and encourage further inter-disciplinary and inter-university ventures in the future.

ÇANAKKALE
ARAŞTIRMALARI TÜRK
YILLIĞI

The Turkish Yearbook of

Gallipoli Studies

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

A Atatürk ve Çanakkale Savaşları

Araştırma Merkezi Yayınıdır

Sahibi

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

adına

Rektör Prof. Dr. Ramazan AYDIN

Editor

Prof. Dr. A. Mete TUNÇOKU

Yardımcı Editor

Ar. Gör. Gürül BABA

Kapak Tasarım

Yrd. Doç. Enver YOLCU

Mehmet FİLİZ

Yabancı Dil Danışmanı

Okutman İbrahim AKSU

HAKEM KURULU
Consulting Board

Prof. Dr. Ahmet Özgüray, Ege
Üniversitesi

Dr. N. Bülal Şimşir, Büyükelçi (E.)

Prof. Dr. Cemalettin Taşkıran,

Çankaya Üniversitesi

Prof. Dr. Enver Konukçu, Atatürk

Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün Aybars, Dokuz

Eylül Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. İsmet Görgülü,

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Secil Akgün, Orta Doğu

Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Yavuz Ercan, Ankara

Üniversitesi

Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığın 4. Sayısı Özel Hakemleri
Prof. Dr. Ali Osman Öztürk, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Dr. Enver Konukçu, Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Taner Baysal, Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Metin Karadağ, Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Recep Efe, Balıkesir Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim Aralay, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Salih Koday, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Abdullah Maral, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. İlhan Genç, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Selahattin Dilidizgin, İstanbul Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Ali Yiğit, Sakarya Üniversitesi

ISBN 975- 8100-30-0

İçindekiler

<i>Karlofça Antlaşması ve Diplomasi Tarihi</i> Nuri YURDUŞEV	1
<i>1917-1923 Yılları Arasında İngiliz Bogazlar Politikası</i> Esin YURDUŞEV	17
<i>Çanakkale Muharebelerinde İtilaf Devletlerinin Savaş Hukukuna Ayrıları</i> Davranışları Ahmet ESENKAYA	51
<i>Tanzimat Fermanı'nın Çanakkale'ye Yansımaları: 1840 Tarihli Çanakkale Temettuat</i> Defteri ve Temettü Vergisi M. Mustafa KULLU	97
<i>Çanakkale'nin Doğal ve Kültürel Profili: Çanakkale'de Yerli Halkın Turizme</i> Yaklaşımına Yönelik Bir Araştırma Derman KÜÇÜKALITAN, Mehmet YILMAZ, Fadime GÜMÜŞ, İlkanur ESKİN	117
<i>Çanakkale'de Demografik Geçiş Dönemleri, Nüfus Hareketleri ve Gelecek</i> Projeksiyonlar Selver OZOZEN KAHRAMAN	141
<i>Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ve</i> Okunmaya Karşı Eğilimleri Funda ÖRGE YAŞAR	161
<i>Çanakkale Çevresinde Farkedilmeyen Tehlike: Kuraklık</i> Talat KOÇ	191
<i>Modern Türk Edebiyatı'nda Çanakkaleli Şair ve Yazarlar</i> Ramazan GÜLENDAM	225
<i>Çanakkale Türküsünün Bilimleyen Bir Varyantı</i> Çeviren: Ali Osman ÖZTÜRK	259
ÇALIŞTAY ÖZETİ <i>Ölümünün 90. Yıldönümünde Moseley (29 Eylül 2005, Çanakkale)</i>	270
KITAP TANITIMI <i>Çanakkale Gereği</i> Ceyhan KOÇ	278

Contents

<i>Treaty of Karlowitz and History of Diplomacy</i>	16
Nuri YURDUSEV	16
<i>British Straits Policy between the Years 1917-1923</i>	
Esin	
YURDUSEV	47
<i>The Non-Contractual Acts of Entente Powers during the War</i>	
Ahmet ESENKAYA	92
<i>The Reflection of the Tanzimat Decree upon the Dardanelles: Temethat Records (1840) and Temethu Tax</i>	
M. Mustafa KULLU	112
<i>Natural and the Cultural Profile of Canakkale: A Research on the Tendency of Canakkale Public on Tourism</i>	
Demran KÜÇÜKALTAN, Mehmet YILMAZ, Fadime GÜMÜŞ, İlknur ESKİN	140
<i>Demographic Transition Periods, Population Movements and Future Projections in Canakkale</i>	
Selver ÖZÖZEN KAHRAMAN	160
<i>Reading Habits and Tendencies of Students from Primary School Teacher Education of Faculty of Education towards Reading</i>	
Funda ÖRGE YAŞAR	188
<i>The Subtle Danger around the City of Canakkale: Drought</i>	
Talat KOÇ	223
<i>The Writers and Poets Who Lived in Canakkale in Modern Turkish Literature</i>	
Ramazan GÜLENDAM	255
<i>An Unknown Variant of a Soldier's Ballad</i>	
Çeviren: Ali Osman ÖZTÜRK	259
WORKSHOP SUMMARY	
<i>Moseley at His 90th Anniversary (29 Sept 2005, Canakkale-Turkey)</i>	270
BOOK REVIEW	
<i>Çanakkale Gerçeği</i>	
Ceyhan KOÇ	278

SUNUŞ

Atatürk ve Çanakkale Savaşları Araştırma Merkezi'nin yayını Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığrı'nın dördüncü sayısını sunmaktan çok mutluyuz. Önceki sayılarımızın hazırlık aşamasında olduğu gibi bu kez de çok sayıda araştırmacı, değerli incelemeleriyle bize ulaştılar. Hakemlerin raporları ışığında yaptığımız titiz bir eleme sonucu, bu çalışmaların bir kısmını, gerekli değişiklikler yapıldıktan yayınlama kararını aldık. Gidererek daha iyi ve değerli bir çalışma sunabilmek amacıyla yoğun bir çaba harçlıyoruz. Gördüğümüz ilgi ve bize ulaşan yapıcı eleştiriler, en büyük destek ve kaynağımızdır. Lütfen bizleri bu konularda yalnız bırakmayın, görüş ve eleştirilerinizi iletmeye devam edin.

Yılığrı'nın bu sayısının hazırlanarak yayına geçirilmesinde emeği geçen, destek olan herkese en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. A. Mete TUNÇOKU
Atatürk ve Çanakkale Savaşları
Araştırma Merkezi Müdürü